

Decyzja

Prezydium KK

nr 125/12

ws. opinii o projekcie Krajowego Raportu Społecznego 2012

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” negatywnie opiniuje przedstawiony przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej Krajowy Raport Społeczny 2012 oceniając, że jest on nierzetelny i stanowi jedynie wpasowanie nielicznych działań rządu w przyjęty schemat Raportu.

Ad. 2. Ocena realizacji głównych celów „społecznej” otwartej metody koordynacji

Za niewiarygodne należy uznać stanowisko rządu dotyczące wzrostu aktywności zawodowej ludności w dobie pogarszającej się koniunktury gospodarczej w kraju jak i w jego otoczeniu dalszym i bliższym. Oczekiwanie wzrostu podaży pracy trudno jest uznać za element stymulowania spadku bezrobocia w obliczu spowolnienia gospodarczego i ograniczania wydatków na walkę z bezrobociem. Jednocześnie same wskaźniki wyjściowe dotyczące stopy bezrobocia są zaniżone (obecnie stopa bezrobocia rejestrowego wg. GUS za I kwartał 2012 wynosi 10,5% a nie jak podaje Raport 9,9%).

Trudno także przyjąć ostatnie poprawki w systemie emerytalnym polegające na podwyższeniu wieku uprawniającego do świadczenia emerytalnego za reformę systemu. NSZZ „Solidarność” po raz kolejny stwierdza, że mechaniczne podnoszenie wieku emerytalnego nie zastąpi systemowych rozwiązań. Również autorzy Krajowego Raportu Społecznego 2012 zwracają uwagę, że „Należy podkreślić, że w polskim systemie emerytalnym wydłużenie średniej długości życia uwzględnione jest już w formule emerytalnej. Uzależnia ona wysokość świadczenia emerytalnego wprost proporcjonalnie od wysokości odprowadzonych przez ubezpieczonego składek emerytalnych i odwrotnie proporcjonalnie do średniego dalszego trwania życia. Ubezpieczeni są więc finansowo motywowani do wydłużenia aktywności zawodowej”. Nie ma więc podstaw aby przypuszczać, że odsunięcie w czasie wypłat emerytur przyczyni się znacznie do zwiększenia kapitału emerytalnego przyszłych świadczeniobiorców. Brakuje obecnie wiarygodnych analiz, które dowodzą, że osoby w wieku powyżej 60 lat w przyszłości będą miały większe szanse na utrzymanie zatrudnienia (a co za tym idzie podstawę do uiszczania składek ubezpieczeniowych). Nie ma również analiz wskazujących, iż w roku 2060 wskaźnik zatrudnienia będzie wynosił 61,5 %. W tym zakresie dane przedstawione w Raporcie są gołosłowne i nie mogą być przewidziane w sytuacji niestabilnego rynku pracy w Polsce.

Ad. 3. Zmniejszenie ubóstwa i wykluczenia społecznego

W raporcie określono jako cel obniżenie o 1,5 mln osób zagrożonych ubóstwem lub żyjących w gospodarstwach domowych bez osób pracujących lub o niskiej intensywności pracy. Projektodawcy koncentrują swoje działania na szeroko rozumianej kwestii zwiększania szans na zatrudnienie. Nie odniesiono się bezpośrednio do następujących kwestii:

- Wykluczenie społeczne jest narastającym zjawiskiem również wśród osób pracujących. Niskie płace i niestabilne warunki pracy to przyczyny ubóstwa i wykluczenia społecznego pracowników. Problem ubóstwa pracowników dotyka całej Europy, a obecny kryzys finansowy jeszcze go pogłębił. Z danych Eurostatu wynika, że Polska znajduje się na 3 miejscu (około 10 %) jeżeli chodzi o odsetek biednych pracujących, zaraz za Grecją i Rumunią.
- Najniższe świadczenia emerytalno – rentowe mają coraz mniejszą wartość w stosunku do średnich wysokości emerytur i rent. Oznacza to konieczność zmian sposobu waloryzacji najniższych świadczeń tak, aby rekompensowane były koszty utrzymania w najniższych grupach dochodowych.
- Progi interwencji socjalnej mimo tegorocznej weryfikacji są na poziomie bliskim minimum egzystencji. Nadal brakuje środków finansowych na świadczenia społeczne. Następną weryfikacja przewidziana ustawą odbędzie się w 2015 roku. Nie ulegnie więc poprawie sytuacja najuboższych.

Ad. 4. Adekwatność świadczeń oraz stabilność systemów emerytalnych

Zmiany w strukturze składki odprowadzonej do otwartych funduszy emerytalnych (OFE) były podyktowane deficytem finansów publicznych. Jak wyraziliśmy to w Decyzji Prezydium KK 40/11 proponowane zmiany miały na celu w pierwszej kolejności rozwiązanie problemu zagrożenia jakie dla systemu finansów publicznych stwarza narastanie jawnego długu publicznego związane z koniecznością pokrywania niedoboru w FUS powstałego w rezultacie przekazywania części składki na ubezpieczenie emerytalne w OFE. W niedostatecznym zakresie uwzględniono natomiast potrzebę podjęcia działań legislacyjnych zmierzających do zapewnienia ubezpieczonym objętym nowym systemem emerytalnym (tzw. systemem emerytalnym zdefiniowanej składki) odpowiedniego poziomu świadczeń. Zrezygnowano w znacznej części z wykorzystania działalności inwestycyjnej OFE jako czynnika podnoszącego wartość kapitału emerytalnego. Rozwiązanie to jest jedynie doraźne, gdyż z chwilą wypłat świadczeń ponownie pojawi się problem wypłacalności systemu (spadek liczby płatników składek oraz wzrost liczby świadczeniobiorców na skutek zmian demograficznych), tak więc trudno uznać to rozwiązanie za stabilizujące finansowo system ubezpieczeń społecznych.

Przypominamy, że nadal brakuje rozwiązań zapewniających kapitałowi emerytalnemu bezpieczeństwa w okresie poprzedzającym przejście na emeryturę oraz mimo zbliżania się terminu pierwszych dożywcotnich emerytur kapitałowych (1 stycznia 2014 r.) nie wprowadzono rozwiązań ustawowych określających zasady wypłat z systemu kapitałowego.

W raporcie nie zawarto informacji o corocznych wypłatach z Funduszu Rezerwy Demograficznej. Fundusz ten jako jeden z zasadniczych elementów reformy miał gromadzić

i lokować środki pochodzące ze składek emerytalnych przekazanych ze środków z prywatyzacji mienia Skarbu Państwa, przychodów z lokat oraz innych źródeł. Podstawowym celem utworzenia FRD miało być uzupełnienie niedoboru funduszu emerytalnego wynikającego z przyczyn demograficznych w okresie, kiedy liczba ubezpieczonych płacących składki będzie niższa od liczby osób pobierających świadczenie. Bieżące wykorzystywanie środków FRD stawia pod znakiem zapytania gwarancje stabilności finansowej systemu ubezpieczeń społecznych.

Zabrakło także w Raporcie informacji o braku rozwiązań prawnych chroniących osoby w wieku przedemerytalnym, które pozostaną bez środków do życia z powodu ograniczonego dostępu do rynku pracy i odroczonego momentu przejścia (na skutek zmian w systemie) na emeryturę. W związku z powyższym, istnieje duże prawdopodobieństwo, że część osób z długoletnim stażem pracy i sporym funduszem składkowym będzie skazana na ubóstwo nie mogąc skorzystać ze zgromadzonych przez siebie środków.

Ad. 5. Dostępność wysokiej jakości opieki zdrowotnej i długoterminowej oraz stabilność systemów świadczenia takiej opieki

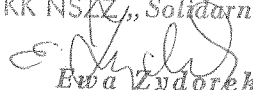
Jak wynika z Raportu brakuje w Polsce kompleksowego planu dążenia do wysokiej jakości opieki zdrowotnej, a tym bardziej opieki długoterminowej. Nakłady na służbę zdrowia nie zwiększają się a prace nad rozwiązaniami systemowymi są stymulowane przede wszystkim koniecznością oszczędności. Pomimo gwarancji powszechności opieki zdrowotnej większość pacjentów, którzy wymagają natychmiastowej opieki specjalistów musi korzystać z usług komercyjnych (odpłatnych).

Brak w Raporcie konkretnych rozwiązań dotyczących rozwoju opieki geriatrycznej i długoterminowej jest dowodem na to, że w swoich najbliższych planach rząd nie ma koncepcji rozwoju tego sektora opieki zdrowotnej.

Gdańsk, 24 lipca 2012 r.

Prezydium KK

NSZZ „Solidarność”

SEKRETARZ
KK NSZZ „Solidarność”

Ewa Zydorek